

Ochrana lesů a kůrovec

(k dopisu RNDr. Jana Pavlíka)

Lesní (i jiné) ekosystémy prošly během milionů let dlouhým vývojem plným různých katastrof a obsahují různé regulační mechanismy; člověk něco podobného stvořit nedokáže. Fiaskem skončil projekt „Ekosféra II“, kde měli žít lidé spolu s živými tvory v hermeticky uzavřeném prostoru. Pokud zasahujeme do přírody, měli bychom to činit s úctou a se znalostí věci - příroda je silnější než my.

Naši předkové, kteří se celý život pohybovali na polích a v lesích, měli obdivuhodný cit pro přírodu a zanechali nám *kulturní krajinu*, kde se střídají lidská sídla, pole, lesy a rozptýlená zeleň. Mám obavy, že dnešní generace, vychovaná televizí, auty a počítači, tyto schopnosti, které se nedají nastudovat z internetu, už nemá. Po revoluci 1989, kdy jsme si představovali harmonický a humanitní rozvoj země, se vývoj vydal jiným směrem. Všude vítězí komerční zájmy, které nehledí na to, co tu zbude po nás. Na druhé straně jsou tu ekologičtí aktivisté, kteří se snaží negativní vývoj zvrátit. Jejich zoufalou snahu je třeba ocenit; mnohdy však nerespektují danou realitu a většina populace jejich dobře míněné snahy odmítá.

Pokud jde o kůrovce, má v zdravém lese *regulační funkci* - odstraňuje nezuživé staré stromy. Patrně by nemělo smysl snažit se vypěstovat něco jako „les ve zkumavce“ zbavený hmyzu. Přemnožení kůrovce signalizuje, že něco není v pořádku. Jednou příčinou je nevhodná skladba porostů: v době cca před sto lety se vysazovaly z komerčních důvodů hlavně smrky, a to i tam, kde předtím les nebyl. Na Šumavě se vysazovaly po velkých polomech na konci 19. století z nedostatku sadby nevhodné druhy smrků, posháněné z celého tehdejšího mocnářství. Jinými příčinami jsou znečištění ovzduší, změny klimatu a s tím související pokles hladiny spodních vod¹. Jde zjevně o vliv současné civilizace, i když se to mnozí snaží popírat².

V lesním hospodářství je důležitou složkou také *myslivost* - udržování stavů zvěře na optimální úrovni. Člověk tu vlastně nahrazuje původní dravce (predátory) - rysy, vlky a medvědy. Ti udržovali vysokou a černou zvěř v pohybu, což omezovalo škody na porostech. Dnes se stal lov zvěře komerční záležitostí a lovci na zájmy lesních hospodářů nehledí.

Šumava představuje dnes v Evropě ojedinělý přírodní celek. Diskuse o jeho budoucnosti by se měla dít věcně, s pokorou a na odborné úrovni.

V Davli-Sloupu, 30. září 2011

Ing. Jan Matys

¹ Tzv. „vysoušení kontinentů“, které představuje pro budoucnost jeden z největších problémů; do roku 2050 má u nás vyschnout řada potoků a menších řek (údaje z časopisu Vesmír)

² Na ospravedlnění svého jednání, anebo proto, aby nemuseli změnit své názory; ještě v 50. letech existoval například v Anglii „Výbor pro plochou Zemi“.